

LJUDSKI GLAS

Glasilo „Kmetско-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljke za uredništvo in upravnništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Igra z narodi.

Ni jim še dosti!

Zločinski madžarski grofje in častihlepni bebci iz habsburške hiše so vrgli zopet bakljo v smodnik, ne meneč se za to, kaj bo iz tega nastalo. Prav kakor pred sedmimi leti, ko so poslali Srbiji ultimatum.

Ta kasta se igra s celimi narodi, stavljajoč na kocko njihov mir in dobrobit, samo če upa, da bo mogla zadostiti s tem svoji lastni pohlepnosti. In zdi se, da je ni mogoče tako pobiti, da ne bi začela dvigati zopet svoje zločinske glave.

Svetovna vojna ji ni prinesla tega, kar si je ob napovedi vojne obetala. Ni bilo novih dežel in novih sužnjev, novih lepих gračin in palač, pač pa so pokopale ruševine bojišča za hip to gospodo pod seboj.

A niso se še posušile solze vdov in sirot, ni še izprana zločinsko žrtvovana kri, že dvigajo te hudobe zopet svoje glave. Dovolj trpljenja je že pretrpelo ljudstvo, a ker ga ta gospoda sama ni okusila, zato misli, da ga je bilo še premalo!

Pod težo strašne ljudske sodbe je zbežal ob prevratu cesar Karl s svojo „ljudomilo“ cesarico Cito v Švico, kjer je užival vso gostoljubnost demokratične države. Manj-kalo mu ni tamkaj prav ničesar in vendar ni mogel dati miru. Njegova okolica, zlasti pa častihlepna Cita, ga je vedno hujskala, naj napravi izpad proti državam, ki so nastale po ljudski volji na zemlji bivše monarhije.

Najbolj pripravna tla so se mu zdela za to na Madžarskem, kjer vladajo zopet tisti grofi, ki nosijo največ krivde na tem, da je prišlo do svetovne vojne. Od tam misli, bo lahko napadel potem predvsem avstrijsko republiko in morda tudi Jugoslavijo in Češko. Cisto jasno je, da imajo cesar Karl in pa Madžari take misli in da hočejo ogroziti srednjeevropske demokracije in novo nastale države. Zakaj drugače bi se ne vleklo tako za Karla. On osebno ni taka zvezda, da bi se brez njega ne dalo izhajati. Živo nam je še v spominu, da svoj čas ob Soči, kamor je šel gledat kako naši fantje umirajo, ni vedel početi nič boljšega, kakor da je za fronto popival, tako, da se je prevrgel pijan v Sočo.

Če hočejo Ogrji na vsak nači kralja imeti — mi vemo, da ljudstvo tega tudi na Ogrskem ne, ampak samo tista grofovska zalega, ki strahuje trenutno ogrsko ljudstvo — dobro, zakaj ne postavijo kar Hortija za kralja, ki je Madžar in ki kraljevsko oblast že sedaj izvršuje. Oni pa tega nočejo, ampak kličejo Karla nazaj, zato ker mislijo, da bo znal najti on prej pot v dunajski Hofburg in morda tudi v Prago in Zagreb.

S temi načrti je poslala Cita svojega Karla že prej enkrat na Madžarsko. A takrat so ga pod pritiskom sosednjih držav poslali hitro nazaj, od koder je prišel. V Švici je moral dati takrat pismeno častno besedo, da ne bo nikdar več kaj takega poskušal. A Citi žilica ni dala miru. Zato

je spravila Karla drugič na pot, in da ji ne pride zopet tudi to pot nazaj, se je zdaj tudi sama z njim peljala, da bi ga pri njegovem početju priganjala. Sedaj bo treba spoditi nazaj torej oba.

V kolikor bi se hotela zadovoljevati Karl in Cita samo z Madžarsko, bi lahko rekli, da je to njuna in Madžarska stvar seveda, če bi soglašalo res madžarsko ljudstvo s tem (mi vemo, da ne soglašajo!). V kolikor pa bi se hotela tudi drugim narodom usiljevati, jima moramo že povedati, da ju ne maramo.

Najtežje ogroža njun povratak mlado avstrijsko republiko, kjer si je znalo ustvariti tamošnje vrlo delavstvo v najtežjih razmerah svobodno državo. To delavstvo mora danes na branik za svojo težko ogroženo svobodo. Kajti Dunaj je zelo blizu ogrske meje.

Mogoče si pri nas vsaj tisti, ki so pomagali vsaj čas ljudi obešati in ki so dobivali za to delo mastne diete, žele, da bi se ti časi povrnil. Nemogoče pa je, da bi si to želel kak pošten človek.

Mi nismo zadovoljni z vsem, kar je, to pa vemo, da je naša zemlja bogata in da so podane možnosti, da se bo enkrat našim sinovom v njej dobro godilo. Če naša hiša danes taka, kakršna je, ne prija vsem, in če zlasti malemu kmetu in delavcu ne more biti vseč, vendar je vkljub temu gotovo: Ljudstvo si jo mora samo popraviti in izboljšati, Cita in Karl pa se naj pobereta čimprej v Švico nazaj.

Vznemirjati vedno na novo narode, ki še zadnjih vojnih grozot niso preboleli, in večati tako splošno bedo še bolj, to je nečuvstva in za navadnega človeka nepojmljiva hudobija. Mi smo kot socialisti in kot svobodni narod proti Karlovi pustolovščini in moramo zahtevati, da se spravi ta nevarni človek že enkrat na varno. Pa tudi Cita z njim!

Ob enem pa dvigamo svoj glas za ohranitev miru in rotimo naše državnike in poslance, naj preprečijo za vsako ceno prelivanje krvi in naj ne puste ob tej resni uri nobenega sredstva neizrabljenega, ki more na miren način vse nevarnosti odstraniti.

V pondeljek zvečer se je vršil v Ljubljani velik shod, ki so ga priredile vse stranke skupaj, da dajo duška proti povratku Habsburžanov. Kakor smo zgoraj jasno povedali, da je skrajni čas odstraniti habsburško nevarnost enkrat za vselej, moramo povedati, da nam ta shod ni bil vseč. Radi vidimo, da se stranke snidejo in da delajo skupno, ne vidimo pa radi socialistov na shodu, kjer se podobno kakor leta 1914. pripravljajo navdušenje za vojno. Madžarsko ljudstvo ni prav nič krivo, pa seveda tudi laško ne — če pride pa do vojne, bo trpelo madžarsko in morebiti tudi laško ljudstvo z našim vred, dočim se bodo pravi krivci na Madžarskem in na Laškem v pest smejali, ker ti imajo dobiček od vsake vojne, če zmagajo ali pa ne. Poglejte Karla, kako je bil tepen — pa

se z aeroplanom okoli vozi, naši ljudje pa, ki so zmagali, nimajo niti čevljev!

Vojna tudi ni sposobna, da bi napravila mir! Dogovoriti se bo treba in dogovore držati! Odpravite tajno diplomacijo, odpravite nevarne grožnje in večno oboroževanje, da si ljudstvo že enkrat malo oddahne od strašnih davkov! Naša valuta se bo kmalu zboljšala, če prenehamo tiskati nove bankovce na debelo, ki jih potrebujemo za oboroževanje! Tukaj je ključ za odpravo draginje, ki tare vse delavne ljudi pri nas in drugod, pomaga pa vsem fašistom in kapitalistom pri nas in drugod!

V Ljubljani je bil pred kratkim shod proti druginji. Tam niso nastopile vse stranke složno. Tudi Ljubljančanov je bilo za polovico manj. Naše mestno prebivalstvo ne mara razumeti, da bi bila odprava draginje najboljša varstvo proti Habsburžanom, kajti zadovoljnost pod novimi razmerami bo dala ljudstvu ne le prazno korajžo, temveč tudi trdno voljo, da se res otrese vseh pijavk. Dokler se bo le navduševalo, ne da bi vedelo zakaj, dokler bodo kapitalisti to navdušenje lahko zlorabljali kot navdušenje za militarizem — nimamo mnogo nade, da bo boljše! Več jasnih besed!

Eden izmed zborovalcev je po shodu prav dobro omenil: „Vsi tisti naj bodo vpoklicani, ki v zadnji vojni niso bili — pa bo kmalu konec strašila z vojno!“ Karla pa bomo lahko pregnali s kratko blokado, če bo odkritosrčna in resna, ne da bi kapitalisti smeli tihotapiti in jo izkoriščati za kopičenje novega bogastva!

Javna in tajna politika.

Ali se da samo z javno politiko izhajati in ali ne rabimo morda vendar tudi politiko pri zaprtih vratih? To je vprašanje, o kojem so se politiki vedno prepirali in se tudi bodo. „Ljudski glas“ je bil vsaki tajni politiki od nekdaj nenaklonjen. Zakaj, kar je res, to se lahko pove, pa če je lepo ali ne. Bolj važno je, da si dobimo vsled svoje iskrenosti in resnicoljubnosti zaupanje, kakor da bi prikrivali neprijetne resnice. Mi se držimo tega tudi takrat, ko govorimo o razmerah v svoji lastni stranki.

Dobro se zavedamo, da so tudi pri nas grehi. Zavedamo se pa tudi, da mora priti tudi marsikaj svetlega na dan, ako vržemo vse karte na mizo. Vsaj v tem trenutku se nam zdi, da je potrebno vreti tudi zaupne karte na mizo. Zadnji „Novi čas“ je „posvetil“ oficijelni socialni demokraciji kar cel uvodnik, v kojem piše o nas tako, kakor da bi bile med nami same kupljene in prodane duše. (Mimogrede pripominjamo, da je „Novi čas“, čeprav velja za katoliški list, eden najpodležjih časopisov na Slovenskem, ki se mu vidi pri vsaki besedi, da zavestno laže.)

Kako se naj s takimi ljudmi drugače borimo, kakor tako, da vržemo vse karte na mizo?

In kaj se vidi iz teh kart? Da smo imeli in imamo v naši stranki ljudi, ki so v najtežjih razmerah vsako podporo odklanjali, če ni bila dana stranki **brezpogojno**, samo če je izrazil podpornik le rahel pogoj, kako naj se tista podpora porabi. Tako prodane duše ne delajo, zlasti ne, če vidijo stranko v težkih razmerah tudi sami. Mi dobro vemo, kaj je gospodi okrog „Novega časa“ nepojmljivo!

Nepojmljivo ji je, kako more iti „Ljudski glas“ z zaničevanjem preko ulične demagogije in pisati, — ne samo to, kar je ljudem vseč, ampak to, kar jim koristi in kar je res. In na to gledamo drugače kakor „Novi čas“. Mi smo internacionalni, to se pravi, mi smo glasniki miru, bratstva in enakosti. Že zato ne moremo biti glasniki one divje plemenske mržnje, ki odseva iz vsake strani „Novega časa“. Nam se hoče bratstva med narodi in širših mej, zlasti pa se nam hoče živih kulturnih stikov med plemenskimi brati naše države, ki so si tako blizu, da so poklicani, da stvorijo eno kulturo. „Novi čas“ obrača naše oči na suženjsko preteklost in žalostno sedanost, naše oči pa gledajo v veliko bodočnost v kljub temu, da vidijo tudi vso revščino, ki sta nas vanjo pahnile vojna in zgodovina.

To je menda najgloblja razlika med nami in zato iščejo pisarji okrog „Novega časa“ pri nas prodanih duš.

Tisti, ki jih ob naši „javni politiki“ srce boli, naj se zavedajo, da smo s tem marksizmu zelo izdatno odgovorili in naj nam mirne duše pripuste odgovornost za škodo, ki je za stranko vsled tega nastala.

Pa kriza v stranki je postala s tem očitna!

Kakšna kriza? Mi zahtevamo, da izpolnjujejo naši člani in naše organizacije, naši strankini nastavljenici in vsi drugi funkcionarji svoje dolžnosti do stranke. Samo, da se to zgodi — in o tem ni nobenega dvoma, da se bo —, pa bo vse dobro. Nam ni na tem, da zmagamo mi, stranka in organizacijska misel morata zmagati.

Kdor bo z dejanjem pokazal, da smatra to za pravilno, — ne kdor bo to z besedo zatrjeval, kakor smo to že leto dni vajeni — ta je naš človek, pa naj se nad nami še tako jezi.

Mi bomo zmagali — že zato, ker nam je čisto vseeno, kakšna bo oblika, in ker nam gre le za načelo. Za načelo finančne neodvisnosti stranke, za načelo zakonitosti in podrejenosti v stranki, za načelo odgovornosti napram stranki, ki mora najti v sebi tudi moč, da bo sodnik.

Kje je organizacija, ki si upa proti temu nastopiti? Kdo nam ne bo dal prav, če pravimo: Po njih delih jih boste spoznali! Če pravimo to potem, ko smo se leto dni z obljubami zadovoljevali in smo šele potem

svoje mnenje trdo povedali. Še to moramo povedati, da je nasprotja v stranki čisto odveč izravnati. Dejanja, ki so potrebna, jih morajo sama izravnati, — na obljube pa nič dati ne smemo, popustiti od tega, kar je potrebno, pa že celo ne smemo.

Druzega kakor potrebnih dejanj pa od nikogar ne zahtevamo.

Napake.

Mnogo naših sodrugov se boji sprejeti vodilna mesta v organizacijah zato, ker smatrajo, da za tako delo niso dovolj izobraženi. Ker se boje delati napake, pa rajši odklanjajo taka odgovorna mesta. Ti sodruzi ne upoštevajo dejstva, da kdor dela, je vselej v nevarnosti, da napravi kako napako, samo oni, ki nič ne delajo, jih ne napravijo. Pa tudi ti niso brez napak, ker brezdelica sama je že tako velika napaka, da prekaša vse druge. Lenoba je vseh pregreh mati, pravi pregovor. Koliko napak je bilo treba, predno je prišlo delavstvo sploh do spoznanja, v čem tiči njegova moč! Če gledamo nazaj na one prve delavske organizacije, vidimo, kako nepopolne in polne napak so bile. Te napake je delavstvo z izkušnjami, ki si jih je v dolgoletnem boju pridobilo, odstranjevalo in danes je napisanih že cele gore knjig, kako naj se napak izogibamo.

Če premislimo stvar natančneje, vidimo, da se iz napak učimo. Napake so v vsem življenju, zato se jih ne smemo ustrašiti, temveč skrbeti, da se iz njih naučimo za prihodnjico se jih izogibati. Prej ali slej bo prišlo delavno ljudstvo do tega, da ne bo za ves svet le delalo, temveč, da bo tudi temu svetu vladalo. Če se bomo ustrašili radi napak voditi in upravljati lastne organizacije, kako bomo pa potem vladali ljudstvu, ki ne bo nikdar vse enega mišljenja. Delavno ljudstvo je poklicano priboriti narodom boljšo bodočnost, zato se mora že sedaj vežbati v svojih organizacijah. Nihče ni že izobražen padel iz neba, zato naj tisti sodruzi, ki se še obotavljajo, pogumno primejo za delo, ker le pri delu se bodo izobraževali ter spopolnjevali. S pridnostjo bo prišlo vse, odpravljene bodo tudi napake.

Najhitrejša pomoč delavnemu ljudstvu.

Kdor čita naš list in kdor sploh premišluje, kako priti do boljše bodočnosti, ve, da tega posameznik ne more doseči. Kakor je jasno, da posamezen človek ne dvigne bremena težkega 1000 kg, tako je gotovo, da posameznik tudi teh krivičnih razmer sam ne bo odpravil. Kadar nas bo mnogo, to se pravi več kot tistih, katerim so te razmere vseč, šele takrat si zboljšamo svoj položaj.

N še organizacije v mestih in na deželi so ustanovljene z namenom, da zberejo vse

tiste, ki hočejo se proti krivicam boriti, v eno mogočno organizacijo.

Kdor hoče torej krivični sistem odpraviti, naj skrbi za to, da bodo prišli vsi v naše organizacije, ki imajo enake težnje, kakor mi.

Vprašanje je le, na kak način se bo to najhitreje zgodilo. Mnogi pravijo, da je treba sklicevati mnogo shodov, pa bo šlo vse hitro od rok. Mi se s tem načinom sicer strinjamo, vendar se nam ne zdi pametno, pričakovati od shodov bog ve kaj. Na shod pride govornik, govori svoj govor, pa zopet gre. Ljudje si pač mislijo: „dobro je povedal“, vendar kmalu zopet pozabijo, pa delajo zopet tako, kakor so bili vajeni prej. Mnogo boljše je, če si ustanovimo v kraju organizacijo, katera priredi lahko od časa do časa tudi javne shode, sicer pa deluje predvsem na članskih sestankih po navodilih, ki jih dobiva od svoje centrale. Pa če tudi je v organizaciji le deset članov, kateri stalno zasledujejo dogodke, je boljše, kakor če napravimo shod, na katerega pride tisoč ljudi, ki pa ostanejo brez vsake vezi ter pozabijo vse, kaj jim je govornik „povedal“. V organizaciji, pa če je še tako majhna, se ljudje vežbajo s tem, da k vsakem dogodku zavzemajo svoje stališče. Naučijo se sami misliti in odločevati, stvarno se razgovarjati in spoštovati nasprotna mnenja. Po časopisu, ki ga izdaja centrala, so ž njo v stalnem stiku, ter dobivajo vedno prepotrebne duševne hrane. Takih ljudi druge stranke ne morejo „prebaviti“. Kadar se izobrazijo, znajo tudi sami pridobivati nove člane. Na ta način napredujemo sicer počasneje, vendar silno gotovo.

Kdor torej hoče čimprej doseči zboljšanje svojega položaja, naj gleda, da si ustvarimo v vseh krajih dobre, živahne organizacije.

V organizaciji je naša rešitev!

Iz stranke.

Seja izvrševalnega odbora JSDS in KDZ se bo vršila dne 1. novembra ob 8. uri v Celju. Dnevni red zelo važen! Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Vse ljubljanske sodruge opozarjamo, da je izvrševalni odbor naše stranke o ljubljanskih naših organizacijah že ponovno razpravljal in dvakrat že definitivno sklepal ter obakrat skoro soglasno odločil proti anarhiji. Ko je sklepal drugič, je sicer vsled izrednih razmer in vsestranske želje po slogi svoj prvi sklep omilil, toda obenem je tudi izrečno poudaril, da morajo vse organizacije priznati njegovo avtoriteto, strankinem tajništvu pa je naročil, da to avtoriteto kot organ izvrševalnega odbora odločno brani.

Uredništvo „Naprejša“ ve, vendar ni hotelo objaviti razglašanja strankinega tajništva o ertanju ljubljanske organizacije, pač pa je napisalo, da bo ta razglas predložilo izvrševalnemu odboru. To je nezmisel. Sklepi izvrševalnega odbora naj se izvršujejo, ne pa, da bi jih kdo pošiljal izvrševalnemu odboru nazaj. To bi izgledalo, kakor da hoče dotični zase zahtevati tisto

Zob: (21. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Prav tako je pri strokovnih organizacijah. Kapitalistična vera jih zadržuje, da se ne morejo tako razširiti in poglobiti, da bi zmagale nad podjetniki. Zveza podjetnikov je prav nenaravna organizacija. Posamezne tovarne ali družbe tovarni bojujejo med seboj boj na življenje in smrt. Kdor zmaga, je še enkrat bogatejši, kdor poražen, je izgubil vse. Konkurenca je trša in hujša! Vendar so se lastniki nasprotujočnega podjetja tako združili, če so videli, da pretstavka delavcev, da je torej nevarno za vse konkurente. Združili so se proti delavstvu, proti najnevarnejšemu konkurentu, ki je zmožen preprečiti vsem podjetnikom njih nezaželeno dobičko, kajti njegova moč je nadčloveška, če se mu posreči organizacija. Nič ne bo pomagalo skrivati dobičkov iz njih in do vpogled v vsaj vsi pisiki. Bog ne da, da bi zmagovala organizacija, bilo bi to ec dobičku v oču našemu jepemu „r“.

Res je. Vsega kapitalizma bi bilo konec — če bi tudi delavci ne bili kapitalisti, če ne bi verjeli zlatemu teletu, če ne bi verjeli, da se za zlato vse dobi. Kapitalistični svetovni nazor!

Podjetnik najde hitro pripravnega človeka, ki mu pove za košček zlata vse razmere v delavski organizaciji. Vplivati začne na najslabše člane, tiste, ki še ne poznajo vse globočine problema, ki torej še ne vedo, da je treba čakati, da sad dozori, kar pa ni takoj, ko vseješ seme, na vse te novince socialističnega gibanja, ki merijo moč socializma po kapitalističnem bogu, denarju, ki hočejo svoje malenkostne prispevke, namenjene razvoju organizacijske moči, dobiti čimprej postotere nazaj. Kakor pravimo kratko: danes plača krmo zato, da bo že jutri 100 K nazaj dobil. Take člane pridobi z lahkoto, posebno ker so plovadi tudi izmed vseh najmanj izbržni. Enkrat jim da v denarju, enkrat samo v onljubah, večinoma ni treba niti tega, z doščja, da jim reče kaj slabega o odbornikih, o zaupnikih, ali da zabije mednje klin narodnega ali verskega boja, sploh vsaka malenkost zadušča, pa doseže med organiziranci spor, da vlečejo vsak na svojo stran. Obenem

pokaže, da „hujskačev“ ne mara v tovarni, spodi iz službe najboljšo organizatorje in zaupnike. Spor postane javen, treba bi bilo dokazati, da so bili zaupniki odpušteni brez pravega vzroka, delavci novinci pa drže s podjetnikom. Organizacija je premagana, zaupniki morajo iti s trebihom za kruhom. Žrtve so, a ne omagajo. Čim večkrat se bodo selili, tem več izkušenj bodo imeli, tem bolj bodo znali iz lastnih izkušenj poučevati novince, tem bolj bodo potrpežljivi in dosledni v razkrinkavanju podjetnikovih intrig, tem lažje bodo utrdili vero v srcih nevernih novincev: vero v sebe in v družbo, vero, ki jim bo lajšala trenutno trpljenje z nado na zmago.

Vse to delajo strokovne organizacije. Napredovale so, zmagovale so, a ko so imele zmagati končno, so se zopet razbile in pozneje zopet s trudom gradile iz nova. Zakaj ta polet in zopet propad? Mnogokrat je že bila vera tako velika, da se je zdela zmaga že gotova — pa je ta ali ona malenkost vse zopet podrla. Zakaj?

Zato, ker je bila vera v zmago slabejša, nego vera v kapitalističnega boga, v zlato. To se je pokazalo posebno v letih po svetovni vojni,

avtoriteto, ki gre edinole izvrševalnemu odboru.

Kalobje. Krajevna organizacija KDZ v Kalobju pozivlja vse člane, naj takoj doplačajo vse zaostale prispevke, sicer bo prihodnjič imenoma naznanila javnosti te nezavedneže. Odbor.

Globoko pri Brežicah. Krajevna organizacija KDZ vabi na članski sestanek, ki se bo vršil v nedeljo dne 30. t. m. ob 15. uri v Piršebregu št. 8 s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o okrožni konferenci v Celju dne 9. oktobra t. l.,
2. organizacijske zadeve,
3. zbiranje članarine,
4. raznoterosti.

Dolžnost vsakega zavednega člana je, da se sestanka točno in zanesljivo udeleži. Odbor.

Vsem socialistom! Pazite, da boste člani živih organizacij! Izgovori ne bodo pomagali. Če kdo pravi, da statuta ne pozna, kaže s tem, da se slabo briga za stranko. Vse važne določbe statuta so bile v našem tisku objavljene, posebno tiste o dolžnosti članov. Pa ne samo enkrat!

Ker se bo vršil strankin zbor še pred novim letom, bodo delegati določeni po oktoberskem stanju. Pazite! Centralno tajništvo ima od izvrševalnega odbora strogo nalogo paziti na red, da ne bo o nobenem delegatu mogoče dvomiti, ali je upravičen ali ne. Člani, ki do 31. okt. ne poravnajo prispevkov za oktober, in organizacije, ki do 8. novembra ne obračunajo za oktober pri centrali, izgube pravico na udeležbo. Naš tisk pri teh formalnostih ni vselej natančen, držite se tega, kar je podpisanega od centralnega tajništva, ki izvršuje sklepe izvrševalnega odbora.

Dopisi.

Ogoljufana Mati božja. Pred nekim lepim in pobožnim trgovcem Savinjske doline stoje na Gospodov dan pri znamenju možje v polkrogu. Ženica čisti prah z oltarja. Na tleh v sredi mož leži pehar, v njem pa precej denarja, če se more imenovati denar tisti papir raznih barv in oblik. Možje so v živahnem razgovoru. Mimgrede zaslišim tole:

„Jaz ga ne vzamem.“

„I, vsak ga moramo nekaj vzeti in razpečati.“

Vmešavati se nisem hotel, dasi bi bil rad. Koliko greha se pri nas stori na čast Matere božje! Naša preluba Gospa je dobila od svojih vernih ovčic tisti denar, ki ga gostilničarji niso marali. Pa se ni zgodil čudež, da bi nabiralnik zakričal: „Razbojnik! pošten denar mi daj!“ Tudi bi lahko zagrabil roke takega vernika in držal, dokler bi vsa fara videla, da Marija ne mara neveljavnega denarja. Vernik bi bil pa še zaprt, ker jo je hotel goljufati. Res škoda, da ni več čudežev, zdaj, ko bi jih bilo najbolj treba, ko je svet tako pokvarjen!

Namesto da bi bil zaprt tisti, ki je ogoljufal Marijo, se zna pripetiti, da bo kaznovan ta, ki bo slab denar v imenu Marije in na njen račun

ko so se začeli že tudi delavci razločevati po denarju med boljše in slabše. Mesto da bi boljše plačani delavci poskrbeli za izboljšanje žalostnega položaja najbednejših, so mislili le na sebe in zahtevali priboljškov le zase. Boljše plačani so pa danes predvsem tisti, ki jih primanjkuje, ne tisti, ki boljše delajo. Tisti, ki jih primanjkuje, ne poznajo žalostnega položaja nezaposlenosti, pač pa vedo, da bodo z vsako zahtevo prodrli, ker podjetnik ne more dobiti stavkokazev. Redke so sicer danes take stroke med delavstvom, a imamo jih in prav žalostne izkušnje imamo z njimi. Boljše plačana podstroka je spoznala, da so drugi ne morejo plačevati veliko. Zato ni silila, da se določi, naj se prispevki plačujejo po zmoglosti, pravice naj bodo pa enake, temveč je postavila za svojo podstroko posebne prispevke, nad katerimi gospodari sama! Druga stroka je v takem slučaju sploh izstopila iz skupne organizacije in ustanovila svojo posebno, češ, kdaj bodo drugi revčki pricapljali šele za nami! Tretja stroka, ki ima dandanes najbolj plačo, tako da plačujejo njeni člani po 200 K mesečnega prispevka, ki je bila včasih najvažnejša opora socializma, ta se danes prav nič več ne briga za proletarijat, kakor da bi hotela reči: pomagajte si sami, mi smo si že.

razpečaval. Prav bi bilo! Kajti goljufat hoče, čeprav v imenu Marije! Nekaj slabega dela, kakor tisti sicilski ropar, ki čaka za grmom na popotnika, da ga oropa, in moli: „O Marija pomagaj mi, da ga dobro zadenem! Polovico dobi tvoja kapelica!“ Popotnik.

Popravek: Nazaj grede sem pogledal tisto znamenje bolj natanko. Ni posvečeno Mariji, temveč sv. Miklavžu, patronu savinjskih splavarjev.

Zidani most. Že v eni prejšnjih številko smo povedali, kako nastopa paznik v cementni tovarni. Vse izgleda, kakor da bi morali novi pazniki posnemati od starih tudi surovost obnašanja. Dasi so tudi ti včasih kakšno skupili, se tega zdaj ne zavedajo, kako jim je bilo takrat neljuba. Zlasti z mladeniči je silno surov.

Vodstvo to ne vidi in noče slišati, tako je, mesto da bi izobraževalo, še pohnjuje. Poleg tu narisane paznika imamo pa še tudi nekaj drugih klerikalnih pristašev, ki imajo trdno krščansko vero, spraviti svojega bližnjega ob kruh. Po sedanji metodi dobijo taki kapitalistični hlapi vedno kakšne odlikovanje. Vse opozoritve po časopisih nič ne pomagajo. Toda delavstvo bo tudi še dobilo vpogled v tako postavno knjigo, kjer se bo našel zakon plačila za take podrepanike — železna metla, ki bo pomedla tak sistem iz naše cementne tovarne.

Prizadeti delavci.

Breg pri Ptuj. Nekaj o sodiščih za pobijanje draginje. Kakor že velikokrat, tako so se tudi v tej zadevi odredile naredbe, ki nimajo prave podlage in morajo zategadelj tudi prej ali slej propasti. Ta naredba predpisuje, da si izvoli lahko vsaka občina posebna sodišča in to seveda izvršujejo ti znani krogi po svojih interesih, zato je tudi razumljivo, da napravijo na deželi lahko višje cene za živila, kakor si jih bodo napravili konzumenti po mestih. Tako si n. pr. v ormoškem okraju sploh nočejo urediti teh sodišč, ker bivajo tam sami producenti. V Ptuj se to sodišče ne more urediti, ker še vedno nimajo občinskega odbora. Zato je tudi v ptujskem okraju vse dražje nego v Mariboru, kjer je že vse urejeno. Na ta način ne more iti dalje, potrebno je, da odredi vlada stalne cene za cele okraje ali celo deželo, občinska sodišča morajo pa te cene nadzorovati, kjer pa takih ni, naj poskrbi za to občinski urad.

Čas je že, da se temu navijanju cen napravi konec, nikakor ne gre, da so v vsaki vasi druge cene najpotrebnejših živil.

Rečica v Savinjski dolini. Kaplanček nas je zapustil. Mnogi se žalostijo, najbolj pa Lenka Bahačeva. Pa za Lenko je res hudo, tako lepo ga je zredila, zdaj pa je šel v drug kraj. Zadnji čas je že, da smo se ga znebili. Mislil si je, zdaj ko smo ta „črni“ zmagali pri volitvah, bodo Rečičani plesali po naši godbi. Pa kaplanček je bil že prej umazan, zdaj mu je pa pri tem delu zopet spodrsnilo, tako da je padel in se umazal še bolj. Z izgovorom, da bo nasadil hmelj, je sklenil s svojo družbo odpovedovati revnemu ljudstvu najem cerkvenih posestev. Zlasti g. župnik Turnšek ni toliko sočuten, da bi privoščil revnemu ljudstvu ta milostni najem. Nekoč si je zmisli obnoviti že pred 50 leti odkupljeno bero. Neko nedeljo je to razglasil. Drugi dan je že letal mežnarček od hiše do hiše. Po nekod je že še kaj odnesel, po drugod je pa moral prav hitro rinuti, ker vse ljudstvo ne pozabi na take odredbe. Tiste, ki so ga opomnili, da nima pravice pobirati bere, je zmirjal naš kaplanček prihodnjo nedeljo s prižnice. Tako daleč je to prišlo, da se bo moral ta junak zagovarjati pred sodnijo. Tla so mu postala vroča, odrinil je v Rajhenburg, kjer ga priporočamo našim somišljenikom in članom KDZ, da mu stopijo takoj na prate, če bo hotel tudi tam kaj rogoviliti.

Gospod kaplanček je mislil, da bo takoj uničil našo KDZ. Močno se je zmotil. Dobili smo vseeno pet odbornikov v občinski svet. Začel je blatiti I. F., pekovskega mojstra, — žrtvoval bi bil nebesa, ki ga itak ne čakajo, samo da bi bil umazal sodruga I. F. Kaplan Jazbec se je hotel iznebiti KDZ na Rečici, hvala bogu se je ta njega iznebil. Kaplanček je drugim jamo kopal, toda sam vanjo padel.

Hajdina pri Ptuj. Klerikalci so se našega zadnjega shoda silno ustrašili, zato so v nedeljo 16. t. m. sklicali shod, na katerega so povabili poslanca dr. Hohnjeca. Shod so sklicali na način, da ni v nedeljo v jutranjih urah živ

krst vedel, da se bo shod vršil. Plakate so nabili med prvo mašo, po maši pa je mežnar pred cerkvijo naznanil, da bo v „Društvenem domu“ shod, na katerem bo poročal sam doktor Hohnjec. Nabralo se je precej radovednežev, da slišijo, kako zna g. poslanec, ki je duhovnik, „govoriti“. Da so se klerikalci zbal našega shoda, nam pove dejstvo, da so shod sklicali na tihotapski način in pa udrihanje dr. Hohnjeca po socialnih demokratih. Ker se je navzoče ljudstvo samo prepričalo, da zna gospod doktor izvrstno farbati, se ne bomo pečali z njegovim govorom, pač ga pa pozivamo, naj pride še enkrat v naš kraj in naj nas obvesti, da se udeležimo shoda z našim govornikom, ki bo gotovo znal gospodu poslancu povedati, da je na shodu 16. t. m. govoril neresnico in farbal poslušalec. Gospod dr. Hohnjec je bil zelo hud na socialiste, ker so ti „oropali“ raznim škofom na Hrvaškem zemljo s tem, da so jo razdelili med revno ljudstvo. Zakaj niste, gospod poslanec, povedali tudi, kako „izvrstno“ plačuje viničarje in kmečke delavce vaš šef v Mariboru, škof Napotnik? Naznanjamo vam, da bomo to in še druge stvari iz klerikalnega vrta povedali Hajdinčanom na shodu, ki ga v kratkem skličemo in na katerega vas že danes vabimo, da pridete osebno ponoviti ona obrekovanja, ki ste jih na vašem shodu 16. t. m. izustili. Zagotavljamo vas tudi, da se vam ne zgodi nič hudega, ker če pridete, boste imeli opraviti s poštenimi nasprotniki, ne pa z zavratneži gotove sorte! Na svidenje torej na našem shodu!

Polzela. Pred nekaj leti so se tukaj naselili potom „Südmark-Vereina“ različni elementi, ki so postali razni doktorji (švicarski advokati) in drugi fabrikanti. Na te stolčke jih je postavil kapital nekdanjega pangermanizma. Kot najagilnejši agitatorji „Südmarke“ in sodelovalci kapitalističnih strank so izrabljali na najgrši našim slovenski proletarijat in si pri tem ustvarili milijonska podjetja. Tako je nastala tvrdka Kurka & Wildi, ki je radi grobjskega nastopanja in radi nesramno nizkih plač dobro znana v delavskih vrstah.

Po preobratu, ki je imel rešiti delavstvo izpod kapitalističnega jarma, si je to komaj odahnilo po dolgotrajni muki in stradanju. Jugoslovanski kapitalisti so obetali mnogo svobode in blagostanja. Postavili so nad imenovano tvrdko državnega nadzornika, ki je pa vsestransko podpiral lopovščino prejšnjih nemških kapitalistov. Baje je bil celo deležen podjetniških dobičkov. Kapitalistična lista „Jugoslavija“ in „Nova doba“ sta vpila, toda nihče ni povedal, da ni vse v redu pri nadzorništvu! Mnogi so kričali tudi samo radi tega, ker so hoteli poskrbeti službo svojim hčeram.

Pod vodstvom državnega nadzornika ali vsaj v sporazumu z njim je tvrdka meseca aprila odpustila delavstvo ter napovedala ustavitve obrata. Tvrdka je hotela zlomiti strokovno organizacijo pod vsakim pogojem, kar se ji je tudi posrečilo.

Meseca septembra t. l. se je delavstvo zopet organiziralo z namenom, da si izboljša svoj gmojni položaj, in ta sočutna tvrdka Kurka & Wildi je delavstvu to prepovedala. Še celo celjski obrtni nadzornik se je razburjal nad ljudmi, da se hočejo organizirati! Ni čuda potem, da so pri Kurka & Wildi tako neznosne razmere, če potegne s kapitalistom obrtni nadzornik, ki je plačan od države zato, da štiti interese delavstva. Sliši se tudi, da je baje obrtni nadzornik obenem tudi podravnatelj te tvrdke!

Po svetu.

Mednarodna konferenca za izboljšanje valut se bo vršila v Londonu. Tudi jugoslovanska vlada se je bo udeležila potom svojih zastopnikov. Ta mednarodna konferenca kapitalističnih držav je najlepši dokaz za to, da si je kapitalistični sistem s svojo gospodarsko anarhijo sam sebi skopal grob, iz katerega se sedaj skuša izkopati.

Lloyd George o brezposelnosti. Lloyd George, angleški ministrski predsednik, je pred dnevi na nekem zboru v Invernessu izjavil, da se je brezposelnost tako razvila, da razburja vso vlado. Značilno, je rekel, da sta vsled brezposelnosti najbolj prizadeti oni državi, ki imata največji kredit in največjo denarno moč, to je Amerika in Angleška. V Zedinjenih državah je šest milijonov ljudi brez dela. Rekel je tudi, da brezposelnost zelo ovira trgovino. — To so

vse posledice nesocialnega kapitalističnega družabnega reda, kar pa gospodje kapitalisti seveda priznati nečejo.

Italija in Albanija. Po vesteh iz Pariza je delegat miriditske republike pri zvezi narodov dobil od predsednika republike obvestilo, da se Italija radi tega protivi pošiljati preiskovalne komisije v Albanijo, ker se tam nahaja sedaj silno mnogo italijanskega vojnega materiala in turških častnikov iz Kemalove armade, ki so bili na italijanskih ladjah iz Male Azije prepeljane v Albanijo in da vse to služi Italiji samo kot orožje, da vodi vojno proti Jugoslaviji.

Belgijski socialistični ministri so odstopili, ker ni hotela celokupna vlada sprejeti zakonskega načrta za uvedbo šestmesečne vojaške službe. Podal je svojo demisijo tudi predsednik belgijske zbornice sodrug Brunev.

Atentat na bolgarskega notranjega ministra. 21. t. m. je bolgarski minister za notranje stvari, Todorov, odpotoval iz Sofije v Kjustendil na inšpekcijo. V železniškem vozu se mu je približala neznana oseba in ustrelila nanj iz revolverja. Minister Todorov je nekoliko sekund potem umrl.

Na Švedskem je s. Hjalmar Branting sestavil čisto socialistični kabinet, ki že izvršuje svoje posle. Socialni demokrati na Švedskem sicer nimajo absolutne večine, vendar pa druge stranke niso sposobne, da bi sestavile buržoazno ali koalicijsko vlado. Švedska je sploh prva med suverenimi državami, katero vodi socialisti. In to vemo pa vsi, da stoji ona med vsemi državami najbolje!

Občinske volitve v Berlinu. Pri volitvah v berlinski občinski svet so dobili večinski socialisti 324.000, neodvisni 297.000, komunisti 145.000, nemški nacionalci 310.693, nemška ljudska stranka 248.000, demokrati 120.000, centum 56.000 in gospodarsko združenje 77 tisoč glasov.

Karl se mora brezpogojno udati. Vesti, katere smo prejeli v pondeljek, nam javljajo, da se razkralj Karel in Cita nahajata v rokah Hortyjeve vlade. Nadajamo se, da je to konec Karlovih neumnosti.

Tedenske vesti.

Ljubljanski župan potrjen. Sodrug dr. Ljudevit Perič je prevzel z resnim govorom dne 24. t. m. županske posle mesta Ljubljane.

Kdaj bo ugriznila vlada v tretje kisle jabolko, kdaj bo dobil župana Ptuj?

Prikrojevalni tečaj za krojače-invalide. Ker namerava urad za pospeševanje obrti prirediti prikrojevalni tečaj za krojače-invalide, se pozivajo vsi invalidi-krojači, ki bi se

želeli udeležiti tega tečaja, da nemudoma vložijo tozadevne prošnje na Pokrajinsko upravo za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, v Ljubljani, najdalje pa do 29. oktobra t. l. Vsi invalidi, ki bi bili sprejeti v ta tečaj in so siromašni, kar naj dokažejo s spričevalom od občine, bodo za čas tega tečaja v oskrbi Invalidskega doma v Ljubljani.

Važne naloge bo reševal jesenski parlament v Belgradu. Izmed najvažnejših bo reševanje teh-le vprašanj: državni proračun, razdelitev države na oblasti, ureditev teh oblasti ter prenos kompetenc dosedanjih pokrajinskih vlad oziroma uprav na ministrstva in oblastne uprave, dalje volilni zakon, ureditev vrhovne centralne uprave, ureditev upravnega sodstva, uradniški zakon, socialno-politični zakoni, vprašanja zunanje politike itd. — Jesensko zasedanje parlamenta je velike važnosti in naši poslanci bodo imeli zopet mnogo dela in truda v boju zoper reakcionarni sistem in za delavske pravice.

Kako vlada podpira iztihadapljanje valut. Glavno nadzorništvo finančnega ministrstva naznanja interesentom, da je postalo kontroliranje pisem, s katerimi se vršijo pošiljate valut v inozemstvo, nepotrebno, in da morejo odslej ta pisma odhajati v inozemstvo, ne da bi se poprej pregledala in ožigala s strani odbora za nadzorstvo pošiljatev deviz in valut.

Petrolejski rezervoarji v ognju. Pred kratkim so se na dosedaj nepojasnen način vneli petrolejski rezervoarji monopolske uprave. Ogenj se je s silno hitrostjo in z veliki eksplozijami razširil na obrežne vlačilce, ki so v plamenu. V nevarnosti je most med Belgradom in Zemunom, da se mu ne približajo goreči vlačilci. Pol mesta je zavitega v dim.

Občinske volitve na Polzeli so izpadle tako-le: JSDS in KDZ 6 mandatov (+1), SLS 10 mandatov.

Pomagajte stradajoči Rusiji!

Upravištvo „Volksstimme“ v Mariboru je nabralo 4845 K. Na cvetličnem dnevu v Celju dne 18. septembra je nabrala: Roza Čepinova in Ciril Böhm K 1152-60, Marija Pečnikova in Fany Holzinger K 668-20, Stojan in Skrbinek 215 K, Hojnik in Beve 138 K, Mici Borštnerjeva 393 K, Beve in Rojnik K 202-40, V. Šmigovec 4 K, Franjo Koren 500 K, A. Kancler iz Sp. Šiške 112 K, Fr. Gros iz Tacna 204 K, Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani 726 K; skupaj K 9160-26.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštni predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

N A delavski dnevnik

N A P R E J

Zatorej sezite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej! Le „Naprej“ spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi!

Mesečno stane 24 kron.

Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 25—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST—AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires —

Rio di Janeiro — Santos

Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon/inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po **4 1/2 %** večje vloge proti polletni odpovedi po **5 %**

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križje, Radovljica, Gorje Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Sočanje, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodruzi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah. Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Uvoz

Izvoz

Telefon interurb. 13,213.365.

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun št. 10.473.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razloženo volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.